

REPORT

9. Nacionalna konferencija o sigurnosti i kakvoći pčelinjih proizvoda – Mehanizmi tržišnog uređenja Novi Vinodolski, 12. travnja 2019.

Tijekom proteklih osam godina Nacionalna konferencija o sigurnosti i kakvoći pčelinjih proizvoda se nametnula svojom neospornom kvalitetom. Pretvorila se u tradicionalni skup razmjene iskustava jedinstven po tome što na jednom mjestu sastaju i razmjenjuju podatke predstavnici primarne pčelarske proizvodnje i pčelarske znanosti, pčelarski praktičari i cjelovita pčelarska struka.

Deveto izdanje Konferencije postalo je i ove godine najvažnije nacionalno okupljanje proizvođačke, stručne i znanstvene zajednice, uz nezaobilazno sudjelovanje uglednih gostiju iz inozemstva. Naglasak je dan na mehanizme uređenja tržišta pčelinjih proizvoda, osiguranje njihove kakvoće i izvornosti, a sve u okviru njihovog povijesnog i kvalitativnog okvira uklopljenih u jednu konferencijsku platformu.

Ovogodišnji moto Konferencije, organizirane u prošlošću bogatom Novom Vinodolskom, glasilo je „Mehanizmi tržišnog uređenja“. Dobro je poznato kako je Novi Vinodolski baštinik „Vinodolskog zakonika“ koji datira iz 1288. godine. „Vinodolski zakonik“ predstavlja najstariji cjelovito sačuvani spomenik običajnog prava na hrvatskome jeziku u kojem se susreću prve odredbe običajnog i pčelarskog prava u hrvatskoj pravnoj povijesti.

Jako je važno naglasiti kako se pčelarstvo ubraja u one aktivnosti koje kao rijetko koje ujedinjuju naš cijeli nacionalni teritorij. Ono se na vrlo sličan način, a svakako s istim ciljevima i problemima, provodi jednako u Konavlima kao i u Dalmaciji, Hrvatskom Zagorju, Slavoniji, Baranji, Istri i Hrvatskom Primorju. Pčelarstvo tako, sa svim svojim izazovima s kojima se susreće, u potpunosti odražava cjelovitost našeg prostora i tako ga treba valorizirati.

Konferencijom se još jednom osigurala jedinstvena prilika za raspravu među sudionicima te razmjenu informacija i ideja od značaja za sigurnost pčelinjih proizvoda kako tijekom proizvodnje tako i prilikom njihove uporabe. Ona je konsenzusom iznjedrila određene zaključke koji se u integralnom obliku navode u nastavku:

1. Uočen je izražen nedostatak interesa za tematske odrednice Konferencije, državnih tijela koja se smatraju nadležnima za područje uspostave i osiguranja sigurnosti i kakvoće pčelinjih proizvoda na hrvatskom tržištu.
2. Naglašeno je kako je potrebno pojačati ulogu Hrvatskog pčelarskog saveza (HPS) i njegovih sastavnica u zaštiti potrošača pčelinjih proizvoda, vodeći računa o interesima svih ostalih dionika u lancu

- odgovornosti kao i davanje potpore mehanizmima osiguranja kakvoće i sigurnosti pčelinjih proizvoda.
3. Potrebno je naglasiti značaj iskustava koja se mogu steći aktivnim radom na istraživačkim projektima pri čemu opisani projekt „Atlas medonosnog bilja“ može poslužiti kao ogledni primjer uspostave samoodržive pčelarske proizvodnje, a time i osiguranja interesa potrošača.
4. Pokazalo se kako je poznavanje podrijetla meda jedan od glavnih interesa potrošača. Pri tome se puno više pažnje mora usmjeriti ka poznavanju povezanosti metodologije korištene u proizvodnji i cjenovnog razreda proizvoda i što predstavlja i pravo i interes potrošača. Poglavitno se to odnosi na metodološke pristupe kojima se daje nova dimenzija povezanosti okoliša i načina proizvodnje, ali i kategorija proizvoda više kvalitete (npr. ekološko pčelarstvo, postupci zaštićene oznake izvornosti i zemljopisnog podrijetla i sl.).
5. Potrebno je iskoristiti iskustva i najbolje prakse iz zemalja u okružju kako bi se uspostavio maksimalni sigurnosni, kvalitativni i regulatorni okvir za osiguranje interesa potrošača te uspostaviti puno učinkovitiji sustav brige o sigurnosti i kakvoći pčelinjih proizvoda.
6. Postoji potreba za hitnom uspostavom zdravstvenih, sigurnosnih i kvalitativnih standarda proizvodnje peludi i stavljanja iste na tržište. Pri tome je važno naglasiti kako se u tom procesu mora voditi jasnim kriterijima struke i partikularnih interesa potrošača.
7. Istaknuta je važnost poznavanja povezanosti metodologije korištene u liječenju pčelinjih zajednica i njihovog utjecaja na kakvoću i sigurnost pčelinjih proizvoda. Naglašen je značaj pravila struke i integrativni pristup liječenju pčelinjih bolesti, posebice onih čije praćenje podliježe obaveznim zakonskim normama. Zaključeno je kako se mora poraditi na poboljšavanju edukacijskih programa, poglavito veterinarskih, od važnosti za pčelarstvo, a posebno na postavljanju jasnih kriterija vezanih uz ishode i ciljeve takve edukacije.
8. Uočena je velika potreba za postojanjem pouzdanih mehanizama dokazivanja izvornosti meda, baziranih na znanstvenim dokazima i jasnim standardima struke, što se u dosadašnjoj praksi pokazao manjkavim.
9. Raspravljani su kvalitativni aspekti kvalitete matične mliječi na tržištu te je ukazano na potrebu definiranja jasnih kriterija matične mliječi na nacionalnoj razini.
10. Uočeni su nedostaci regulatornih i provedbenih mehanizama kojima se uređuju uvjeti proizvodnje i stavljanja na tržište kozmetičkih proizvoda, a koji se dobivaju na bazi pčelinjih proizvoda. Posebno je

apostrofiran izuzetno složen resorni EU pravni okvir karakteriziran potrebom za osiguranjem zasebnih pravnih pojašnjenja, kao i borba za bolju poziciju Republike Hrvatske u uživanju prava i obaveza iz predmetnog sektora. Prihvaćena je inicijativa za izdvajanje pčelinjih proizvoda iz kategorije medicinskih proizvoda definiranih Zakonom o medicinskim proizvodima.

11. Potrebno je vrlo aktivno poraditi na izradi normativnih akata i standarda za pčelinje proizvode (i osim meda), jer je uočeno kako oni zapravo na hrvatskom tržištu uopće i ne postoje.

doc. dr. sc. Dražen Lušić, dipl. sanit. ing.